

4054 SAYILI RKHK MADDE 58/2: ÜÇ KAT TAZMİNAT

Ar. Gör. Selin SERT¹

GİRİŞ

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanunumuz; rekabetin engellenmesi, bozulması veya kısıtlanması sebebiyle ortaya çıkabilecek zararları önleyebilmek için daha önce sorumluluk hukukunda yer almayan ve ilk kez ABD Antitröst Hukukunda esasını bulan üç kat tazminat sistemini kabul etmiştir. 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanunun 58. maddesi hükmünün 2. fıkrasında düzenlenen üç kat tazminat, Clayton Kanununun 4. maddesinde düzenlenmiştir. Tazminat hukukunun genel amacının, uğranılan zararın giderimi olduğunun bilinmesine rağmen; kanun koyucu üç kat tazminatla, ilk kez uğranılan zararın üç katı oranında bir tazminata hükmetme yetkisini hakime vermektedir.

Üç kat tazminat hususunda en çok tartışılan; bu tazminatın miktarı ve hukuki niteliği olmuştur. Çalışmamızda, bu tartışılan hususlara değinmeye çalıştıktan sonra, ayrıca Türk ve Amerikan hukuklarındaki üç kat tazminatın düzenleniş şekli, üç kat tazminatın unsurları, bu tazminatı talep edebilecek kişilere de değinilmeye çalışılacaktır. Bu çalışmanın temel amacı daha önce sorumluluk hukukunda yer almayan bu tazminin nedenlerini incelemektir. Çalışmamızda ilk olarak, Türk ve ABD Hukuk sistemlerinde üç kat tazminatın ne şekilde düzenlendiği anlatılmaya çalışılacaktır. Üç kat tazminatın hukuki niteliği ve tazminat miktarı doktrinindeki tartışmalara da değinilerek incelenmeye çalışılacaktır. Üç kat tazminat sisteminin kabul edilmesinin amacı, zarara sebep olan teşebbüsleri caydırmak ve zarara maruz kalan teşebbüsler ve kimseleri ise kanun yollarına başvurmaya teşvik etmektir. Üç kat tazminat daha önce sorumluluk hukukunda düzenlenmemiş bir müessese olmasına rağmen; bir tazminat olması sebebiyle sorumluluk hukukuna egemen olan ilkelerle açıklanmaya çalışılacaktır.

---

¹ Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi

§ I- HUKUK SİSTEMLERİNDE ÜÇ KAT TAZMİNAT

A- TÜRK HUKUKUNDA ÜÇ KAT TAZMİNAT

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanununun 58. maddesi hükmünün 2. fıkrasına göre “rekabetin engellenmesi, bozulması veya kısıtlanması sonucu ortaya çıkan zarar; tarafların anlaşması ya da kararı veya ağır ihmalinin olduğu hallerden kaynaklanmaktaysa, hakim, zarar görenlerin talebi üzerine, uğranılan maddi zararın ya da zarara neden olanların elde ettiği veya elde etmesi muhtemel olan kârların üç katı oranında tazminata hükmedilebilir.”

Türk hukukunda üç kat tazminat teşebbüslerin ya da tarafların anlaşmaları, kararı veya ağır ihmalleri sebebiyle, rekabetin engellenmesi, bozulması ya da kısıtlanması sonucu ortaya çıkabilecek rekabet ihlallerini önlemek ve ortaya çıkan zararları gidermek amacını taşır. 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanunla böyle bir düzenleme yapılmasının amacı, büyük yükümlülükler ve mali sorumluluklar taşıyan şirketleri rekabet ihlallerine karşı korumaktır. Üç kat tazminat sistemi, zarar gören teşebbüsleri ve kimseleri rekabet ihlallerine karşı korurken, zarar veren teşebbüslerin de rekabet ihlali davranışlarından kaçınmalarına yardımcı olur. Bu yeni düzenleme ile ilgili olarak doktrinde; zarar gören teşebbüsleri ve tüketicileri rekabet ihlallerine karşı korumak; diğer taraftan rekabet ihlallerine sebep olan teşebbüsleri cezalandırmak olduğu yönünde çeşitli görüşler ileri sürülmüştür². Doktrinde sadece üç kat tazminatın kanunda yer almasının amacı değil; tazminatın hukuki niteliği de tartışma konusu yapılmıştır³.

B- ABD HUKUKUNDA ÜÇ KAT TAZMİNAT

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanunda yer alan düzenlemeler genel olarak AB Rekabet Hukukuyla paralellik gösterirken, üç kat tazminat sistemi hukuk sistemimize ABD Rekabet Hukuku sisteminden alınmıştır. Ancak üç kat tazminat sistemi ile ilgili ilk düzenlemeye 1623 tarihli İngiliz Monopol Yasasında rastlıyoruz⁴.

Amerikan Antitröst Hukukunda üç kat tazminat sistemi Clayton Kanununda düzenlenmiştir. ABD Antitröst Hukukunda üç kat tazminat treble damages action⁵ olarak nitelendirilmektedir. Clayton Kanununun 4. maddesi hükmüne göre “rekabet hukuku kurallarının ihlalleri sonucu bundan zarar görenler, zararlarının üç katını tazminat olarak talep edebilirler.” AB Rekabet

² **TOPÇUOĞLU, M.:** *Rekabeti Kısıtlayan Teşebbüsler Arası İşbirliği Davranışları ve Hukuki Sonuçları*, Ankara, 2001, s.306

³ *bkz.* Bölüm § IV

⁴ **ARI, Z.:** *Rekabet Hukukunda Danışıklılık Kavramı ve Hukuki Sonuçları*, Ankara, 2004 s. 226

⁵ **POSNER, R.:** *Antitrust Law, An Economic Perspective*, Chicago, 1976, s.226-227

hukukunda ise daha farklı bir düzenleme yer almaktadır. Bu düzenlemeye göre, birliğe üye olan devletler uğradıkları zararlardan dolayı sadece uğradıkları tazminat miktarı kadar tazminat talep edebileceklerdir. AB Rekabet Hukukunda sadece rekabet ihlali neticesinde uğranılan zarar giderilmiş olacaktır.

Amerikan Hukuku sisteminde de üç kat tazminat sisteminin bir benzeri daha yoktur. ABD Hukukunda üç kat tazmin ilkesine sadece rekabet hukuku düzenlemelerinde yer verildiği görülür. Amerikan Rekabet Hukuku sistemine böyle bir düzenleme getirilmesinin amacı; rekabet kurallarına uyulmayı bir zorlama haline getirmektir⁶. Amerikan Hukuk sisteminde yer alan tazminatların amacı da, uğranılan zararları karşılama ve önleme amacı taşır.

Amerikan Hukuku sisteminde tazminatlar; nominal tazminat ve cezalandırma amaçlı tazminat olmak üzere iki çeşittir. Nominal tazminata, haksız fiilin zarar unsuru hariç diğer unsurlarının gerçekleştiği durumlarda hükmedilir ve bu tazminata hükmedilebilmesi için belirli bir hakkın ihlal edildiğinin mahkeme tarafından tespit edilmesi gerekir. Cezalandırma amaçlı tazminata ise; failin hukuken kınanan, zalimane bir eylemini tekrar etmemesini sağlamaya çalışmak için hükmedilir⁷.

Türk Hukuku düzenlemesinde ise tazminat, kişinin maddi ve manevi malvarlığında (malvarlığında ve kişi varlığında) meydana getirilmiş olan eksilmenin doldurulabilmesi için yüklenilen edimdir. Türk Hukuku sisteminde zarar, maddi zarar ve manevi zarar olmak üzere iki çeşittir. Maddi tazminde kişinin maddi olarak uğradığı zararlar telafi edilmeye çalışılırken; manevi tazminde kişinin duygusal çöküntüsü ve uğradığı bedeni zararların telafisi yoluna gidilmektedir.

Amerikan Hukuk sisteminde tazminat ilkesi düzenlenirken, istenebilecek tazminat miktarı, uğranılan zararlarla sınırlandırılmıştır. Yani; Türk Hukuku sistemimizdeki tazminatla zenginleşme yasağına paralel bir düzenleme mevcuttur.

Clayton Kanunu ile böyle bir düzenlemeye yer verilmesinin amacı cezalandırmaktan çok üçüncü kişilerin zararlarını gidermek, bu kişilerin hukuka aykırı fiillerinden kaçınmalarını sağlamak ve zarar görenleri davacı olmaya teşvik etmek olarak belirtilmiştir⁸.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanunumuz da ABD Rekabet Hukuku sistemine paralel bir düzenlemeye yer verilmesinin amacı, öncelikle uğranılan zararları gidermektir. Doktrinde ise üç kat tazminatın kanunda yer almasının nedeni zarara neden olan teşebbüsleri cezalandırmak veya zarar gören teşebbüsleri kanun yoluna başvurmaya teşvik etmek olarak savu-

⁶ POSNER, R.: s.230

⁷ AKINCI, A: *Rekabetin Yatay Kısıtlanması*, Ankara, 2001, s.385

⁸ WHISH, R.: *Competition Law*, London, 1986, s.16

nan iki farklı görüş mevcuttur. İlk görüşe; yani üç kat tazminatın asıl amacının cezalandırmak olduğunu savunan görüşe göre; üç katı oranında tazminat ödemek zorunda kalacak olan teşebbüsler rekabeti ihlal edecek davranışlardan sakınacaklardır ve zararın üç katı oranında bir tazminat ödeyerek aynı davranışı tekrarlamayacaklardır. Üç kat tazminatın kanuna konuluş amacı ilk bakışta cezalandırmak gibi görünmektedir. Ancak üç kat tazminatın teşvik edici özelliği kanımızca daha ağır basmaktadır. Rekabetin kısıtlandığının, engellendiğinin veya bozulduğunun tespiti güç olgulardır. Bir de zarar görenler olarak nitelendirdiğimiz kimseler ve teşebbüslerin kanun yoluna ve zararın tazmini isteyememeleri durumunu düşündüğümüzde verilecek olan tazminatın cezalandırma amacından söz etmek gittikçe zorlaşacaktır. Üç kat tazminata hükmedilebilmesi için talep edilmesi şarttır. Zarar görenler ispat koşullarının ağır olması ve çoğu zaman rekabetin engellendiğinin, bozulduğunun ve kısıtlandığının ispatlanamaması sebebiyle tazminata istemine başvurmamaktadırlar. Üç kat tazminat ispat zorluğunu düşünen teşebbüsleri ve tüketicileri kanun yoluna başvurmaya teşvik edecektir.

Rekabetin kısıtlanması, engellenmesi ya da bozulmasına neden olan haller anlaşmalar, uyumlu eylemler, teşebbüs birliği kararları, birleşmeler ve devralmalar ve son olarak hakim durumun kötüye kullanılmasıdır. Kanun ispat yükümlülüğünü kolaylaştırabilme için uyumlu eylem karinesini kabul etmiştir. Ayrıca yukarıda saydığımız rekabet ihlallerine yol açan rekabet ihlali davranışlarının görünen etkilerinin yanında daha sonra ortaya çıkabilecek etkileri de olabilir. İleride doğabilecek bir zararın ispatı ise doğmuş zararların bile ispatlanamadığı bir sistemde daha da zor olacaktır. Kanunimizce üç kat tazminat sisteminin 4054 sayılı yasaya getiriliş amacı zarar görenleri kanun yoluna başvurmaya teşvik etmektir.

§ II- ÜÇ KAT TAZMİNATIN UNSURLARI

Sorumluluk hukuku anlamında bir tazminattan bahsedebilmemiz için hareket, zarar, hukuka aykırılık, illiyet bağı ve kusur unsurlarının bir arada bulunması gerekir. Üç kat tazminat, sorumluluk hukuku içerisinde düzenlenmemiş olmasına rağmen; "tazminat" olması sebebiyle, tazminatın unsurlarını taşıyıp taşımadığını incelemeye çalışacağız. Rekabet Hukuku anlamında hareket kavramına; rekabeti ihlal eden anlaşmaların varlığı, teşebbüs birliklerinin kararları, uyumlu eylemler, hakim durumun kötüye kullanılması ve teşebbüslerin birleşmesi ve devralınması halleri girecektir.

A- ZARAR

Zarar; kişinin rızası dışında malvarlığında meydana gelen azalmadır⁹. Zarar; zarara uğrayan kimsenin mevcut mameleki ile zarar veren olay mey-

⁹ EREN, F: *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, İstanbul, 1999, C.1, s.489- OĞUZMAN, K. ÖZT: *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, İstanbul, 1998, s.495

dana gelmeseydi bulunacak olan mameleki değeri arasındaki farkı ifade eder.¹⁰

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanun madde 58/2 "ortaya çıkan zarar" ifadesiyle başlamaktadır. Yani üç kat tazminatın talep edilebilmesi için de, bir zarar olmalıdır. Bu madde hükmünde ifadesini bulan zarar Sorumluluk Hukukundaki zarardan farklı değildir. Ancak burada zarar rekabetin engellenmesi, kısıtlanması veya bozulması neticesinde meydana gelmektedir. Teşebbüsler veya zarar gören kimselerin rekabetin engellenmesi, kısıtlanması veya bozulması neticesinde ellerinde kalan mameleki değerleriyle; rekabetin engellenmediği, kısıtlanmadığı veya bozulmadığı zaman ellerinde bulunan mameleki değerleri arasındaki fark zararı oluşturur. Zararın ortaya çıkabilmesi için; rekabetin ya bozulmuş, engellenmiş veya kısıtlanmış ve etkilerinin doğmuş ya da fiilin icra edilmiş olmasına rağmen; rekabet ihlali fiilin sonuçlarının doğmamış ancak doğacağına ilişkin emarelerin bulunması gerekir.

B- KUSUR

Kusur; Borçlar Kanununda tanımlanmamıştır. Doktrinde ise kusur kavramının farklı tanımları vardır. Bir görüşe göre kusur; hukuk düzeninin kınadığı hoş görmediği davranış biçimidir¹¹. Bir diğer görüşe göre ise kusur; hukuka aykırı sonucu istemek veya bu sonucu istemiş olmamakla beraber hukuka aykırı davranıştan kaçınmak için iradesini yeteri kadar kullanmaktır¹².

Kusur kast ve ihmal olmak üzere iki çeşittir:

1) KAST

Kast; kusurun en ağır derecesidir. Failin hukuka aykırı bir fiil işlemekte olduğunu bilmesi ve bu fiili zararlı sonucunu bilmesine rağmen isteyerek işlemesidir¹³. Kastın iki unsuru vardır: Bilmek ve istemek

Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanununun 58. maddesinin 2. fıkrasında " tarafların anlaşması veya kararından" bahsedilmiştir. Yani, üç kat tazminatı talep edebilmek için ya taraflar anlaşmalı ya da karara varmalıdırlar. Anlaşma; hukuken geçerli, bağlayıcı olan anlaşmalarla birlikte, bu nitelikten yoksun her türlü karşılıklı bilgi açıklamalarını, fiili davranışları da kapsar¹⁴. Kararla ifade edilmek istenen, teşebbüs birliklerinin aldıkları kararlardır. Teşebbüs birliği kararları; teşebbüslerin belirli amaçlara ulaşmak için oluş-

¹⁰ TUHR VON, A: *Borçlar Hukuku* I-II, Ankara, 1983, s.77

¹¹ EREN, F: C.I, s. 551, *TEKİNAY/BURCUOĞLU/ AKMAN/ ALTOP: Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, İstanbul, 1993, s. 492

¹² OĞUZMAN K./ ÖZ T: s. 508

¹³ OĞUZMAN.K/ ÖZ T:s. 509, EREN, F: C.I, s.557- VON TUHR, A: s. 427

¹⁴ WHISH, R: s.191

turduğu tüzel kişiliği haiz ya da tüzel kişiliği olmayan her türlü birlik tarafından rekabet düzeninin ihlaline yönelik olarak aldıkları her türlü kararlardır. RKHK m.58/2 hükmünde anlaşmalardan, kararlardan bahsedilmiş olmasına rağmen RKHK m.4 hükmünde düzenlenmiş olan uyumlu eylemlere hiç değinilmemiştir. Uyumlu eylem; iki veya daha fazla işletmenin ekonomik ve rasyonel gerekçelerle açıklanamayan ve bir anlaşmaya dayanmayan, fakat bilinçli olarak birbirine paralel hale getirilmiş rekabeti sınırlayıcı pazar davranışları olarak ifade edilebilir¹⁵. Uyumlu eylemle teşebbüsler rekabeti sınırlamak ve rekabet düzenini ihlal etmek için ortak bir eylem gerçekleştirmektedirler. Rekabeti ihlallerine sebep olan bu davranışın da ağır ihmalle işlenmiş olması halinde üç kat tazminatın talep edilebilmesi gerekir.

RKHK m.58/2'de tarafların anlaşması ve kararıyla ifade edilmek istenen; anlaşmalar, teşebbüs birliklerinin kararları ve uyumlu eylemlerin yanında tarafların meydana gelebilecek zararı bilmeleri ve bu zararlı sonucun doğmasını istemeleridir. Teşebbüslerin ve tüketicilerin, anlaşmışları ve karara vardıkları zararlı sonucun doğmasına sebep olabilecek rekabetin engellenmesi, kısıtlanması veya bozulması fiilleridir. Kastta fail, zararlı sonucun doğacağını bilir ve bu zararlı sonucun doğmasını ister. 4054 sayılı yasada ifadesini bulan tarafların anlaşması veya ifadesiyle kastedilen, tarafların zararlı sonucu bilmeleri ve istemeleridir. Yani; üç kat tazminatın talep edilebilmesi için tarafların kasden böyle bir davranış (rekabeti kısıtlamak ve tüketiciyi sömürmek)¹⁶ içinde bulunmaları gerekir.

2) İHMAL

İhmal; zararlı sonucun doğmasını engellemek için hukuk düzeninin yüklediği yükümlülüklerle aykırı hareket edip; gerekli tedbirleri almamaktır¹⁷. İhmal; hukuka aykırı sonucun istenmemesine karşın, bu sonucun meydana gelmemesi için iradesini kullanmamak halin ve şartların gerektirdiği dikkati ve özeni göstermeme hali olarak da tanımlanabilir¹⁸.

İhmal; derecesine göre, ağır ihmal ve hafif ihmal olarak ikiye ayrılır:

A) AĞIR İHMAL

Hukuka aykırı sonucu meydana getiren fiilin işlenirken böyle bir fiili işleyebilecek olan herkesin gösterebileceği dikkatin ve özenin gösterilmemiş olması hali ağır ihmal olarak tanımlanmıştır¹⁹.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanun; rekabeti ihlal

¹⁵ ARSLAN, Y: s.53-54

¹⁶ TOPÇUOĞLU, M: s.306

¹⁷ EREN, F.: C.I.;s. 559

¹⁸ OĞUZMAN K./ ÖZ T: s.510- TUHR VON, A: s. 428

¹⁹ OĞUZMAN K./ÖZ T: s.510

eden davranış sonucunda üç kat tazminata hükmedilebilmesi için, rekabet ihlali fiilinin ağır ihmalle işlenmesi şartını aramaktadır. Bununla birlikte ağır ihmal sayılabilecek olan haller kanunda belirtilmemiştir. Ağır ihmal halinin tespitinde borçlar hukukunun genel prensiplerinden yararlanmamız gerekir. Kanaatimizce, kanun koyucu ağır ihmal sayılabilecek olan rekabeti bozucu davranışları örnek mukabilinde saymalıydı ya da RKHK m.4'te sayılan hususların varlığı halinde ağır ihmalin gerçekleştiğine dair bir karine kabul edebilirdi²⁰.

B) HAFİF İHMAL

Hafif ihmal, hukuka aykırı bir fiil işlenirken herkesin gösterebileceği özenin değil, sadece dikkatli ve tedbirli bir kimseden beklenebilecek olan özenin gösterilmemiş olması halidir²¹.

Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanunumuz üç kat tazminatın sadece ağır ihmalle işlenen bir rekabet ihlali fiili neticesinde istenebileceğini düzenlediği için, hafif ihmalle işlenen bir rekabet ihlali fiili neticesinde üç kat tazminat talebinde bulunulamaması gerekir. Hukuka aykırı olarak işlenen bir fiilin hangi şartlar altında hafif ihmal sonucu işlenmiş sayılacağı veya hangi hallerde ağır ihmalle işlenmiş sayılacağına tespitinin nasıl yapılacağı ise belirtilmemiştir. Teşebbüslerin veya zarar veren kimselerin rekabeti kısıtlayıcı faaliyetlerini ne şekilde (ağır ihmalle mi?, hafif ihmalle mi?) icra ettiklerinin tespiti oldukça güç olacaktır.

C- UYGUN İLLİYET BAĞI

Hayat tecrübelerine göre, bir davranışın olayların normal akışıyla meydana getirebileceği zararlar olan mantıki bağa, uygun illiyet bağı denir²². Somut olayda gerçekleşen türden bir sonucun olayların normal akışına ve hayat tecrübelerine göre niteliği ve ana temayülü itibarıyla meydana getirmeye elverişli olan veya bu türden bir sonucun gerçekleşmesi ihtimalini objektif olarak arttıran zorunlu şartla sonuç arasındaki bağ olarak doktrinde de tanımlanmıştır²³.

RKHK madde 58/2 hükmüne göre rekabetin engellenmesi, kısıtlanması veya bozulmasının nedeni; teşebbüslerin ağır ihmali, kasdı veya tarafların anlaşması ile kararı ise sebep ile sonuç arasındaki mantıksal bağ kurulmuştur ve uygun illiyet bağının varlığının kabul edilmesi gerekir.

²⁰ İKİZLER, M: "Türk ve Avrupa Birliği Hukukunda Uyumlu Eylemler", Hayri Domaniç'e 80. Yaş Günü Armağanı, C.I, İstanbul, 2001, s.274

²¹ EREN,F: C.I, s. 562-OĞUZMAN K./ ÖZ T: s. 510

²² OĞUZMAN K./ÖZ T: s. 500, TUHR VON, A: s.97

²³ EREN,F: C.I, s. 509

D- HUKUKA AYKIRILIK

Bir tazminattan söz edebilmek için, hukuka aykırılık unsurunun da bulunması gerekir. Hukuka aykırılık; kişilerin mal ve şahıs varlıklarını doğrudan doğruya koruyan emredici bir hareket tarzı kuralına aykırılık halinde ortaya çıkar.²⁴

RKHK'un üç kat tazminatı düzenleyen 58/2 maddesi hükmüne göre de; rekabet ihlali fiili hukuka aykırı bir fiil olmalıdır. Bu fiil neticesinde de rekabet düzeni ihlal edilmeli, yani, engellenmeli, kısıtlanmalı veya bozulmalıdır.

§ III- ÜÇ KAT TAZMİNAT TALEBİNDE BULUNABİLECEK KİŞİLER

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanunun 58.maddesi hükmünün 2.fikrasında üç kat tazminat talebinde bulunabilecek kişiler "zarar görenler" olarak ifade edilmiştir. Zarar görenler ifadesi çok anlaşılmasız ve sınırları belli olmayan bir kavramdır.

Zarar görenler kavramına kimler dahil edilmelidir? Doktrinde bu husus tartışmalıdır. Doktrindeki bir görüşe göre; zarar görenler ile ifade edilmek istenen, rekabet ihlalleri neticesinde zarar gören herkestir. Herkes kavramına; rakip teşebbüsler, tüketiciler, ana teşebbüsler, zarara maruz kalan teşebbüs alacaklıları, pay sahipleri ve milli ekonomi dahil edilmelidir. Bu görüş kendi içinde zarar gören kimseleri sınırlandırma eğilimine gitmiş ve bu sebeple de zarar görenleri; rekabet ihlallerinin hedef aldığı teşebbüs veya kişilerle sınırlandırmıştır²⁵. Doktrindeki diğer görüşe göre ise; zarar görenler ile ne ifade edilmek istendiğinin anlaşılabilmesi için Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanunun 58. maddelerinin 1. ve 2. fıkra hükümleri birlikte değerlendirilmelidir. 4054 sayılı Kanunun 1. fıkrası hükmüne göre rekabet ihlalleri neticesinde teşebbüsler ve tüketiciler olmak üzere iki grup zarara uğramaktadır. RKHK'nun 58/1. maddesi hükmünde yoksun kalınan kâr sadece rakip teşebbüsler tarafından ele alınırken, 58/2.madde hükmünde zarar görenler bakımından ele alınmıştır. Bu nedenlerden dolayı; zarar görenler kavramıyla ifade edilmek istenen hem zarar gören tüketiciler hem de teşebbüslerdir²⁶.

Kanaatimizce "zarar görenler" ile ifade edilmek istenen; rekabet ihlalleri neticesinde zarara maruz kalan teşebbüsler ve tüketicilerdir. Zarar görenler kavramının herkesi kapsayacak şekilde değerlendirilmemesi gerekir. Üç kat tazminatın 4054 sayılı Kanuna konulmasının amacı; rekabet ihlalleri davranışlarıyla zarar gören teşebbüsleri ve tüketicileri kanun yoluna

²⁴ TUNÇOMAĞ, K: *Borçlar Hukuku*, İstanbul, 1968, s. 254

²⁵ TOPÇUOĞLU, M.: s.308

²⁶ ARI, Z.: s.228-229